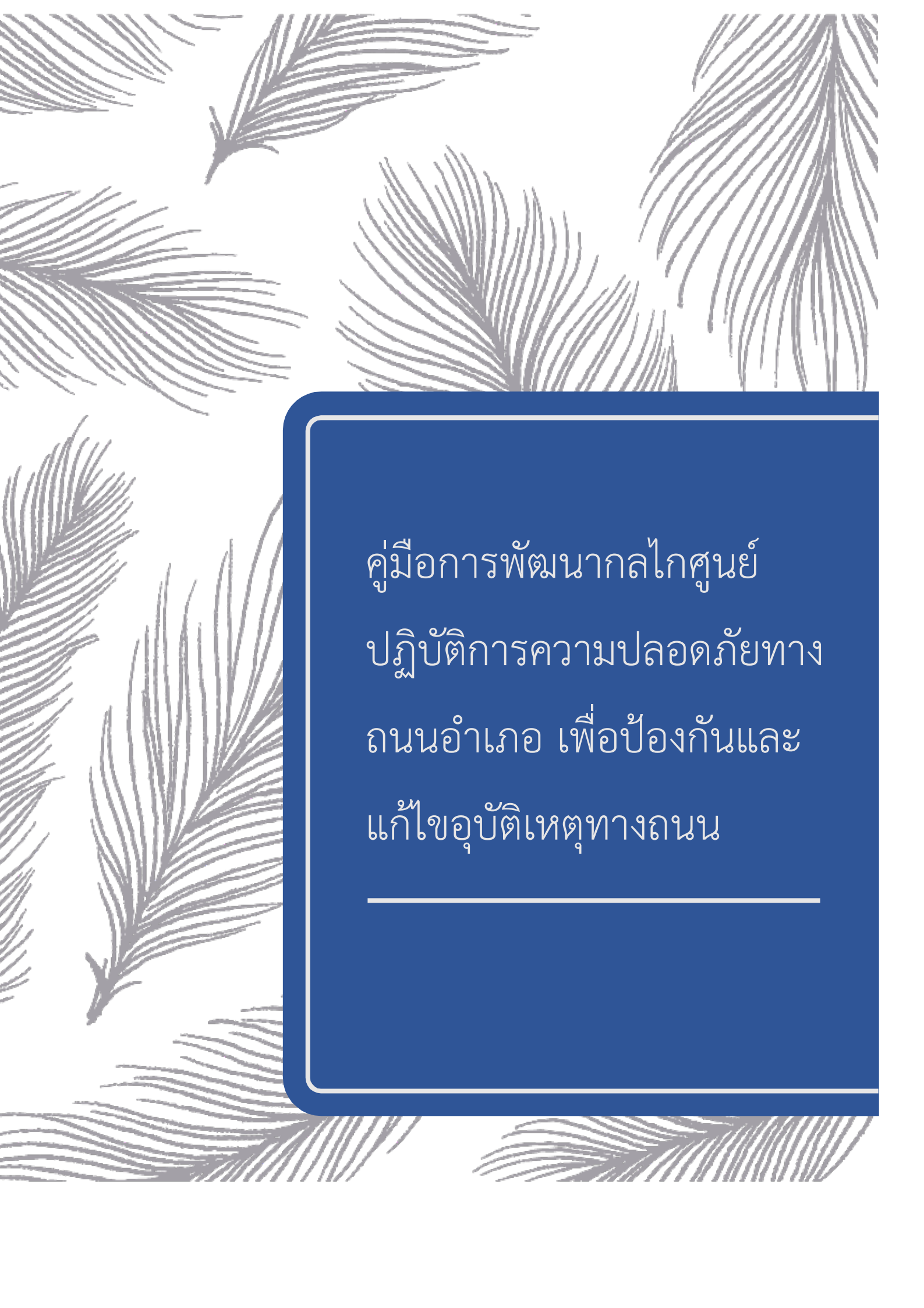

คู่มือการพัฒนากลไกศูนย์
ปฏิบัติการความปลอดภัยทาง
ถนนอำเภอ เพื่อป้องกันและ
แก้ไขอุบัติเหตุทางถนน

คู่มือ

การพัฒนากลไก

ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัย
ทางถนน เพื่อป้องกันและแก้ไข
อุบัติเหตุทางถนน

การพัฒนากลไกศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอ เพื่อป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุทางถนน การพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็ง และขับเคลื่อนเพื่อดำเนินงานให้เกิดความปลอดภัยทางถนนในแต่ละพื้นที่นั้นจะต้องดำเนินการใน 2 ส่วนหลัก คือ การพัฒนากลไกเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการขับเคลื่อน และการพัฒนางานเพื่อสร้างความยั่งยืนของการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้นจริงดังนั้น คู่มือในเล่มนี้จะเป็นกระบวนการของการพัฒนากลไกศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอเป็นหลัก โดยเน้นภาพของการขับเคลื่อนในเรื่องกลไก และการพัฒนางานสู่ความยั่งยืนในระดับอำเภอ โดยมีกลไกศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนจังหวัดเข้ามาเกี่ยวข้องในการพัฒนากลไกระดับอำเภอให้เกิดความเข้มแข็ง พร้อมกับการขับเคลื่อนในส่วนท้องถิ่นที่กลไกระดับอำเภอมีบทบาทหลักในการดำเนินงาน โดยมีบทเรียนดังนี้

การพัฒนากลไกศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอ

1. บทบาทของกลไกศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนจังหวัด กับการพัฒนากลไกศูนย์ปฏิบัติการความทางถนนอำเภอ

การพัฒนากลไกระดับอำเภอนั้น บทบาทหลักส่วนหนึ่งที่สำคัญคือ บทบาทของกลไกระดับจังหวัดที่จะต้องขับเคลื่อนในหลากหลายระดับ โดยสิ่งที่จะต้องขับเคลื่อนในมิติที่หลากหลายเพื่อเอื้อให้กลไกระดับอำเภอเกิดความเข้มแข็งประกอบด้วย

1.1. การสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไก

การสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกทั้งในระดับจังหวัดเอง และขับเคลื่อนเพื่อสร้างให้กลไกระดับอำเภอเข้มแข็งนั้น มีบทเรียนในการดำเนินการดังนี้

- สร้างการรับรู้และความตระหนัก เพื่อให้ประธานเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก
โครงสร้างการขับเคลื่อน ศปถ. ในแต่ละจังหวัดนั้น เป็นไปตามโครงสร้าง คือ โครงสร้างจังหวัดเป็นหลักในการขับเคลื่อนภาพรวมของจังหวัด และนโยบาย เพื่อลงไปยังโครงสร้างระดับอำเภอ และ อปท. ดังนั้นการทำงานเพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยทางถนนกับประธาน ศปถ. จังหวัด ซึ่งก็คือผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเป็นตัวแปรสำคัญต่อการขับเคลื่อนให้เกิดความต่อเนื่อง เชื่อมประสานเพื่อแก้ปัญหา และเกิดผลการเปลี่ยนแปลงที่เป็นจริง การสร้างความตระหนักกับกลุ่มนี้สามารถทำได้โดย
 - การสร้างความตระหนัก และเห็นความสำคัญในประเด็นความปลอดภัย เพื่อให้ประเด็นนี้เป็นประเด็นหลักที่ผู้นำต้องการขับเคลื่อนให้เกิดความเปลี่ยนแปลง หรือความสำเร็จ โดยการจะสร้างความตระหนักได้นั้น “ข้อมูล”

จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้เห็นรูปธรรมที่เกิดขึ้น และมีแรงส่งในการกระตุ้น
กระตุ้นให้เห็นความสำคัญที่เกิดขึ้น เช่น

: สถิติของการเกิดอุบัติเหตุของจังหวัด หรือในพื้นที่ เมื่อเปรียบเทียบกับ
สถิติของพื้นที่อื่น ๆ ยิ่งหากเมื่อจังหวัดนั้นเป็นอันดับต้นของการเกิด
อุบัติเหตุ จะยิ่งทำให้เห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ต้องตาย หรือมองข้ามไม่ได้

: ความสูญเสียที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมีการเสียชีวิต หรือเกิดเหตุร้ายแรง
ซึ่งหากสามารถทำให้เห็นตัวเลขของการสูญเสียที่เกิดขึ้น ทั้งจำนวนคน
เจ็บ ตาย

: Timeline ของข้อมูลสถิติที่เกิดขึ้นในจังหวัด โดยเฉพาะเมื่อสถานการณ์
ของอุบัติเหตุในพื้นที่ไม่ได้ดีขึ้นเลย

- การทำงานหลังบ้านกับผู้นำ เพื่อให้เกิดการทำให้ประธานคณะทำงานจังหวัด
มองเห็นความสำคัญ โดยการนำเอาข้อมูลไปคุยนอกรอบ ทำให้เห็นรูปธรรม
ของปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยข้อมูลเหล่านั้น ก่อนการประชุม เพื่อเกิดความ
ตระหนัก มีใจ เห็นความสำคัญที่จะต้องขับเคลื่อนเรื่องนี้ พร้อมทั้งจะบรรจุเข้า
เป็นอีกหนึ่งวาระการประชุมระดับจังหวัด หรืออำเภอในการขับเคลื่อนตาม
โครงสร้าง

- กระตุ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลง

ในการทำงานกับกลไกหลักเหล่านี้ การสร้างความต่อเนื่องในการกระตุ้นเป็น
สิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการรายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และกระตุ้นถึงความ
ต่อเนื่องในการขับเคลื่อนการทำงานที่จะต้องเกาะติดกับประเด็นเรื่องความ
ปลอดภัย แม้ว่าประเด็นหลักของการขับเคลื่อนในจังหวัดอาจจะไม่ใช่ประเด็นเรื่อง
การสร้างความปลอดภัยทางถนน แต่การรายงานสถานการณ์ความคืบหน้าของการ
ดำเนินงาน หรือผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ก็จะสามารถเห็นว่าจะเชื่อมโยง
บูรณาการประเด็นความปลอดภัยทางถนนเข้ากับประเด็นอื่น ๆ ได้อย่างไรบ้าง
และนั่นจะทำให้เรื่องนี้ยังเป็นเรื่องที่ต้องอยู่ในวาระการขับเคลื่อนงานของจังหวัด
ซึ่งมีผลต่อมายังการขับเคลื่อนระดับอำเภอ และชุมชนต่อไป ซึ่งจะช่วยให้ผลการ
ดำเนินงานสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลง และลดจำนวนอุบัติเหตุทางถนนลงได้
จริง

1.2 กลไกรูปแบบอื่นในการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความเข้มแข็งของกลไกในระดับอำเภอ

นอกจากการขับเคลื่อนจากกลไก ศปถ. จังหวัด ที่เป็นกลไกเชิงโครงสร้างตามปกติแล้ว ยัง
พบว่าการสร้างความเข้มแข็งของกลไกระดับอำเภอนั้นมีรูปแบบของการขับเคลื่อนจากองค์กร

ภายนอก ซึ่งบทเรียนการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกในระดับอำเภอ ประกอบด้วยด้วย

- คุณลักษณะขององค์กรที่เข้าร่วมขับเคลื่อนกลไกการทำงาน

บทเรียนการขับเคลื่อนงานของกลไกจังหวัดสระแก้ว ทำให้เห็นว่าการขับเคลื่อนหลักนั้นเกิดขึ้นจากกลุ่มองค์กรภายนอกที่เข้าร่วมแล้วสามารถก่อให้เกิดความสำเร็จได้ โดยพบว่าคุณลักษณะสำคัญขององค์กรที่เข้าร่วมประกอบด้วย

- การเป็นองค์กรที่มีประสบการณ์ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในประเด็นอื่น ๆ และประสบผลสำเร็จมาพอสมควร เนื่องจากการขับเคลื่อนในประเด็นอื่น ๆ ได้สำเร็จ ทำให้มีประสบการณ์ในการขับเคลื่อนที่สามารถนำมาปรับใช้ขับเคลื่อนประเด็นการสร้างความปลอดภัยทางถนน ทั้งในเรื่องมุมมองต่อการพัฒนาที่เน้นเรื่องการสร้างควมยั่งยืน การมองเห็นภาพองค์กรรวมในการขับเคลื่อนได้ การทำงานเชิงผลักดันขับเคลื่อนนโยบาย และการมีระบบในการทำงาน
- เป็นองค์กรที่สามารถขับเคลื่อนเชิงนโยบายได้ หรือมีประสบการณ์ในการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย ซึ่งองค์กรที่เข้าร่วมจะต้องมองเห็นโครงสร้างของการขับเคลื่อนในจังหวัด ทั้งในส่วน Key Person และ Key Factor ที่จะต้องเชื่อมเพื่อประสาน และขับเคลื่อนการทำงาน และช่วยให้สร้างโอกาสต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงานขับเคลื่อนของกลไกในท้องถิ่น
- เป็นองค์กรที่ทำงานในลักษณะของการขับเคลื่อน เชื่อมประสานเครือข่ายในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นกระบวนการขับเคลื่อนกลไกทั้งกลไกไปพร้อมกันได้ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างความร่วมมือในการขับเคลื่อน เช่นการประชุม การลงพื้นที่เพื่อสอบสวน เป็นต้น

- การบรรจุคณะทำงานเหล่านี้ในโครงสร้าง

การขับเคลื่อนด้วยกลไกหลักที่เป็นองค์กรที่อยู่นอกเหนือโครงสร้างการขับเคลื่อนในระดับจังหวัดนั้น การจะดึงเอาองค์กรเหล่านั้นเข้ามาเป็นผู้ร่วมขับเคลื่อน หรือเป็นหลักในการประสานการดำเนินงานได้นั้นจะต้องมีการบรรจุองค์กรเหล่านั้นเข้าไปในโครงสร้างของ สปถ. จังหวัด ซึ่งมีในข้อกำหนดของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีอยู่แล้วในการกำหนด แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่ม โดยผู้ว่าราชการสามารถแต่งตั้งลงนามในการแต่งตั้งได้ เพื่อให้คณะกรรมการที่มาจากคนนอกนั้นสามารถดำเนินการขับเคลื่อนได้อย่างอิสระ และมีสิทธิเท่าเทียมกับคณะกรรมการที่มาจากการแต่งตั้ง ซึ่งจะช่วยให้การขับเคลื่อนเกิดความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

- การขับเคลื่อนกลไก

การขับเคลื่อนกลไกในพื้นที่ให้เกิดความสำเร็จที่เป็นบทเรียนจากการขับเคลื่อนโดยองค์กรภายนอกพบว่าแนวคิด และบทบาทสำคัญที่องค์กรภายนอกต้องมีและดำเนินการคือ

- แนวคิดในการทำงาน ที่น่าสนใจ และเป็นหลักในการขับเคลื่อนจนสามารถเกิดผลสำเร็จของการสร้างความปลอดภัยบนถนน มี 3 ประเด็นคือ

- (1) การทำให้หน่วยงาน หรือคนในพื้นที่เป็นเจ้าภาพให้ได้ ให้เขารู้สึกถึงความเป็นเจ้าของให้ได้ก่อนจะขับเคลื่อนเรื่องอื่น เพื่อที่เขาจะเกิดแรงบันดาลใจในการลุกขึ้นมาขับเคลื่อนประเด็นเหล่านั้นด้วยตนเอง และสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นในพื้นที่
- (2) ต้องเชื่อมให้เป็น โดยต้องมองเห็นการเชื่อมโยงหน่วยงานต่าง ๆ ให้เกิดการหนุนเสริม เกิดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนของพื้นที่ ซึ่งหมายความว่ากลไกหลักจะต้องมองเห็นภาพทั้งกระดาน และรู้อยู่ที่จะเชื่อมใคร เพื่ออะไร และเมื่อไรจึงจะเชื่อมองค์กรภาคีเหล่านั้น
- (3) ต้องทำให้เกิดความยั่งยืน ดังนั้นมุมมองต่อการขับเคลื่อนในเรื่องนี้ต้องไม่ใช่มุมมองของการทำโครงการ ที่ดำเนินการแล้วจบโครงการ แต่จะต้องมองถึงความยั่งยืนที่จะเกิดว่าจะเกิดได้อย่างไร ซึ่งหัวใจสำคัญของการเกิดความยั่งยืนคือ การสร้างความเป็นเจ้าของ มองเห็นความสำคัญ ตระหนักในเรื่องนี้ พร้อมทั้งจะขับเคลื่อนเรื่องนี้ด้วยตนเอง (ซึ่งการจะสร้างความเป็นเจ้าของเหล่านี้ได้ การทำงานกับข้อมูล ให้ข้อมูลเป็นเครื่องมือในการยืนยันว่าเรื่องนี้เกิดการสูญเสียอย่างไร ให้ข้อมูลยืนยันถึงรูปธรรมของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ก็จะสามารถสร้างความตระหนักในเรื่องนี้ได้)

- การทำงานกับผู้บริหารสูงสุด คือประธานในการกำกับดูแลงานความปลอดภัยของจังหวัด โดยสิ่งสำคัญที่จะต้องทำงานกับผู้บริหารก็คือ

- (1) การสร้างความตระหนัก ให้เห็นความสำคัญของการขับเคลื่อน โดย การทำงานให้ข้อมูลเป็นตัวบอกความรุนแรงของปัญหา หรือความสำคัญของการขับเคลื่อนในเรื่องนี้ ข้อมูลจะเป็นสิ่งที่มีความน่าเชื่อถือ มองเห็นรูปธรรมของปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น การทำให้เห็นว่าสถิติของการเกิดอุบัติเหตุในจังหวัดมากมายขนาดไหน อยู่เป็นอันดับที่เท่าไรของประเทศ ตรงนี้จะทำให้เกิดความสนใจในการขับเคลื่อนประเด็นหากสถิติอยู่ในอันดับต้น ๆ และทำให้การบรรจุเรื่องนี้เป็นหนึ่งในวาระสำคัญของการขับเคลื่อนของจังหวัดได้ง่ายขึ้น

- (2) การบรรจุประเด็นในการประชุม การกิจสำคัญที่จะต้องทำงานนอกรอบกับประธานของกลไกขับเคลื่อน ไม่ว่าจะเป็นผู้ว่าราชการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการเป็นประธาน ในการบรรจุประเด็นที่สำคัญของการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความปลอดภัยทางถนนในวาระการประชุมของจังหวัดในแต่ละเดือน เพื่อให้เกิดการติดตามเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง และแต่ละหน่วยงานพร้อมให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนตามบทบาทภารกิจของตนเอง
- (3) การขับเคลื่อน ประสานงานเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานสู่เป้าหมายเดียวกัน การทำงานเพื่อขับเคลื่อนขององค์กรผู้ประสานหลักนั้นจะต้องประสาน และทำงานกับหน่วยงานแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบรวมถึงการทำงานกับพื้นที่ โดยจะต้องทำให้ทุกองค์กรที่เข้ามาร่วมขับเคลื่อนมองเห็นเป้าหมายเดียวกัน มีทิศทางในการขับเคลื่อนไปในทางเดียวกัน คือ การสร้างความยั่งยืนในการผลักดันเรื่องความปลอดภัยทางถนน เพื่อให้การทำงานเกิดความสอดคล้อง และมีพลังในการดำเนินงาน
- (4) สื่อสารอย่างทั่วถึง และสร้างผลลัพธ์ทันท่วงที การสื่อสารเป็นเรื่องสำคัญในการรับรู้ถึงการขับเคลื่อนอย่างทั่วถึง และทำให้แต่ละหน่วยงานเท่าทันการรับรู้ข่าวสาร รวมถึงการร่วมมือกันในการขับเคลื่อนเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง

1.3 การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย

ปัญหาในการทำงานขับเคลื่อนเรื่องการสร้างความปลอดภัยบนถนนที่เป็นปัญหาหลักคือ การเปลี่ยนผู้ขับเคลื่อน โดยเฉพาะกลไกหลักที่สำคัญ เช่น ผู้ว่าราชการ นายอำเภอ ซึ่งทำให้การขับเคลื่อนงานเกิดความสะดุด ไม่ต่อเนื่องหากผู้เข้ามารับตำแหน่งต่อให้น้ำหนักความสนใจในประเด็นอื่น ๆ มากกว่า การขับเคลื่อนโดยภาพรวมทั้งในจังหวัดจะต้องหยุดชะงัก

การแก้ปัญหา คือ การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย เพื่อให้วาระการสร้างความปลอดภัยทางถนนได้อยู่ใน “แผนพัฒนาจังหวัด” ซึ่งจะเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการขับเคลื่อนงานพัฒนาภาพรวมของแต่ละจังหวัด ที่ทุกคนจะต้องดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ซึ่งหมายความว่าหากเปลี่ยนตัวบุคคล ก็ยังคงต้องดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์นี้

- ทำงานกับข้อมูล การขับเคลื่อนเพื่อให้สามารถผลักดันให้ประเด็นนี้สามารถเข้าไปแผนจังหวัดนั้น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจะมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากข้อมูลจะทำให้มองเห็นรูปแบบของสถานการณ์ได้อย่างชัดเจนว่ามีความรุนแรงของสถานการณ์มากขนาดใด และมองเห็นว่าไม่สามารถปล่อยปัญหานี้ต่อไปได้ จะต้องดำเนินการเพื่อสร้างการ

เปลี่ยนแปลง เช่น สถิติ หรือความถี่ในการเกิดอุบัติเหตุ ข้อมูลการเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ รวมถึงมูลค่าความสูญเสียที่เกิดขึ้น ฯลฯ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถสร้างความตระหนัก และทำให้เห็นความเข้มข้นของปัญหาในจังหวัด การมีข้อมูลอ้างอิงเหล่านี้จึงจะช่วยให้มองเห็นรูปธรรมเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้น ช่วยให้การขับเคลื่อนเพื่อนำเอาประเด็นเหล่านี้เข้าสู่แผนจังหวัดเป็นเรื่องง่าย และเป็นจริงขึ้นได้

- เลือกพื้นที่ยุทธศาสตร์ การเลือกพื้นที่ในการทำงานของคณะทำงานจะต้องไม่เป็นการทำแบบครอบคลุมทุกพื้นที่และทำงานในแบบเดียวกัน แต่เป็นการเลือกเพื่อขับเคลื่อนเชิงลึก เช่นเป็นพื้นที่ที่ประสบกับปัญหานั้นมากกว่าพื้นที่อื่น โดยสำรวจจากข้อมูล สถิติการเกิดอุบัติเหตุ เพื่อให้เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์การทำงานที่จะต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง “ก่อน – หลัง” ได้อย่างชัดเจน เพื่อให้พื้นที่เหล่านี้มีความเป็นต้นแบบที่ชุมชนอื่นมองเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดอย่างชัดเจน และสร้างความเชื่อมั่นว่าสามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้การมุ่งไปทุกพื้นที่ หากเป็นพื้นที่ที่ไม่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ความสนใจ หรือตระหนักในเรื่องนี้ย่อมต้องมีน้อยเป็นธรรมดา และการให้ความร่วมมือก็จะน้อยตามด้วย
- ในการทำงานต้องเห็นการเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม ดังนั้นการเลือกพื้นที่จึงต้องมั่นใจว่าสามารถเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ไม่มากนักน้อย แต่ต้องเห็น เพื่อทำให้ชุมชนอื่นเชื่อมั่นว่าสามารถทำงานขับเคลื่อนได้เช่นกัน และเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่จะสร้างความต้องการในการขับเคลื่อนประเด็นนี้เช่นกัน ดังนั้นการทำงานกับข้อมูลจึงต้องให้ความสนใจในการเก็บข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงก่อน และหลังให้เกิดรูปธรรมความชัดเจนที่จับต้องได้เช่นกัน
- ทำงานแบบบนลงล่างพร้อมกับล่างขึ้นบน โดยธรรมชาติของการขับเคลื่อนในประเด็นนี้เป็นโครงสร้างแบบทางการ ซึ่งมีลักษณะของการทำงานแบบบนลงล่าง คือ ผู้ว่าราชการจะเป็นหลักในการขับเคลื่อน ดำเนินการ และหน่วยงานอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องก็ต้องดำเนินการตามนั้น พร้อมมาบอกเล่าความคืบหน้าของการขับเคลื่อนในที่ประชุมประจำเดือน แต่สิ่งสำคัญคือ จะต้องเกิดการขับเคลื่อนกลไกทั้งสองส่วนให้ทำงานสอดประสานกัน คือ การทำงานเชิงโครงสร้าง จะช่วยสร้างการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพให้เกิดขึ้นได้เร็ว เช่น การปรับสภาพพื้นผิวถนน ป้ายสัญญาณ ไฟฟ้า แสงสว่าง เป็นต้น แต่ขณะเดียวกันก็ต้องทำงานในลักษณะของล่างขึ้นบนด้วย หมายความว่าต้องมีการขับเคลื่อนการทำงานของชุมชนให้เกิดความสำเร็จ สร้างความตระหนักให้คนในพื้นที่มองเห็น และพร้อมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปพร้อมกันด้วย

1.4 การสร้างเป้าหมายร่วมในทุกระดับเพื่อสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นในพื้นที่

เป้าหมายของการขับเคลื่อนเพื่อลดอุบัติเหตุเป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เนื่องจากการสร้างความปลอดภัยในการใช้ถนนนั้นไม่ใช่เพียงแค่เรื่องของ การปรับสภาพแวดล้อมของถนนที่ต้องดูแล แต่เรื่องที่ใหญ่ที่สุดคือ เรื่องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน ดังนั้นวิธีคิดของผู้ขับเคลื่อนในระดับจังหวัดจึงต้องมองเห็นการขับเคลื่อนจึงต้องไม่หยุดอยู่ ที่การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมให้เกิดความปลอดภัยเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมองถึงเรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วย แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้เป็นเรื่องที่ต้องทำงานหลายขั้นตอน ตั้งแต่เรื่องของการเปลี่ยนวิธีคิด การทำให้ตระหนัก การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่นการสร้างกฎเกณฑ์ทางสังคมเพื่อเป็นกติกาการอยู่ร่วมกัน ฯลฯ เป็นต้น นอกไปจากนี้ เนื่องจากการสร้างความปลอดภัยทางถนนนั้นเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนโดยตรง ความยากของงานจึงอยู่ที่ความไม่เสถียรของพฤติกรรม ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ดังนั้นวิธีคิดต่อการขับเคลื่อนจึงต้องมองถึงเรื่องความยั่งยืนของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น ประกอบกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเกิดความปลอดภัยในการใช้ถนนด้วย นั้นหมายความว่า การขับเคลื่อนจะต้องมองถึงความยั่งยืนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการสร้างความปลอดภัยของการใช้ถนนให้กับคนในพื้นที่นั้นด้วย ซึ่งการจะสร้างความยั่งยืนได้จึงต้องมาจากการจุดประกายให้คนในพื้นที่มองเห็นความสำคัญ และลุกขึ้นมาขับเคลื่อนด้วยตนเอง และสามารถสร้างการมีส่วนร่วมกับคนในชุมชน หรือพื้นที่นั้นให้ออกแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างบรรทัดฐานของการปฏิบัติ จนเกิดเป็นวิถีของคนในชุมชน ซึ่งนั้นจะสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง

สิ่งที่กลไกจังหวัดจะต้องดำเนินการคือ การทบทวนเป้าหมายการขับเคลื่อนสู่ความยั่งยืนต่อทีมงานอยู่เสมอ ทั้งในการประชุมอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ หรือมีการทวนเป้าหมายในการประชุมในแต่ละครั้ง ในขณะเดียวกันจะต้องถ่ายทอดวิธีคิดเหล่านี้ไปสู่กลไกในระดับอำเภอ และท้องถิ่นเพื่อให้มองเห็นการสร้างความเป็นเป้าหมายหลักเช่นกัน โดยวิธีการ สามารถนำไปสู่ความยั่งยืนคือ การทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อสร้างความตระหนักให้นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยบทบาทของคณะทำงานจึงต้องเป็นเพียงผู้เอื้อให้เกิดกระบวนการของการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความเป็นเจ้าของในชุมชน และการหนุนเสริมในส่วนที่หน่วยงานต่าง ๆ ทำเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการสร้างความปลอดภัยทางถนน

2 การสร้างความเข้มแข็งของกลไกอำเภอ

การสร้างความเข้มแข็งของกลไก ศปถ. อำเภอ เป็นอีกหนึ่งส่วนที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความปลอดภัยทางถนนในแต่ละพื้นที่ เนื่องจากกลไกระดับอำเภอเป็นกลไกที่ทำงานอย่างใกล้ชิดกับในพื้นที่ทั้งในส่วนของโครงสร้างระดับท้องถิ่น และการทำงานกับชุมชน ดังนั้นการสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกของอำเภอ จึงต้องมีการดำเนินงานดังนี้

2.1 เป้าหมายคือ การสร้างความยั่งยืน ไม่ใช่การทำโครงการ

สิ่งที่จะทำให้คนทำงานให้ความสำคัญ และขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่วิถีการใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัยได้จริงนั้น สิ่งแรกที่ต้องทำงานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในพื้นที่คือ การปรับวิธีคิด มุมมองต่อการขับเคลื่อนของคนทำงานจะต้องไม่มองเพียงการดำเนินโครงการให้เสร็จ แต่จะต้องมองเห็นความยั่งยืนเป็นเป้าหมายของการขับเคลื่อนที่จะต้องทำให้เกิดขึ้น ซึ่งเมื่อมองที่ความยั่งยืน จะเห็นว่าจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมหรือสร้างความเป็นเจ้าของประเด็นในการขับเคลื่อนด้วยตนเอง และการทำงานเรื่องข้อมูล จึงไม่ใช่เพียงการคืนข้อมูล หรือรายงานให้รู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นเท่านั้น แต่จะต้องคิด วิเคราะห์ถึงข้อมูลที่เกิดขึ้นว่าข้อมูลใดที่จะสามารถสร้างให้เกิดความตระหนักที่จะนำพามาสู่ความตระหนักของคนในชุมชนได้ จนลุกขึ้นมาวิเคราะห์ หาสาเหตุที่แท้จริง และพร้อมขับเคลื่อนเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในชุมชน

2.2 การสร้างเจ้าภาพ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของในการขับเคลื่อนแต่ละประเด็น

การขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดผลความสำเร็จของการทำงานในพื้นที่นั้น บทบาทสำคัญของกลไกขับเคลื่อนอำเภอ คือ การสร้างเจ้าภาพในแต่ละเรื่อง เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนด้วยตนเองทั้งในส่วนหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานตามบทบาทของตนเอง และคนในพื้นที่ซึ่งจะต้องขับเคลื่อนเพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น และหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นเอง ดังนั้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจะต้องมาจากการขับเคลื่อนของคนในชุมชนที่เป็นเจ้าภาพในการสร้างการเรียนรู้ให้กับคนอื่นในชุมชนพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วย ซึ่งจะเป็นการสร้างความยั่งยืนในการขับเคลื่อนด้วย

2.3 การใช้ฐานข้อมูลในการทำงาน

กระบวนการที่จะทำให้คนในพื้นที่มองเห็น เกิดความตระหนักจนลุกขึ้นมาเป็นเจ้าภาพในการบริหารจัดการเรื่องนั้นด้วยตนเอง คือ การใช้ข้อมูลมาสร้างให้คนในชุมชน หรือคนที่เกี่ยวข้องเกิดการรับรู้ และมองเห็นรูปธรรมตัวอย่างของผลกระทบที่เกิดขึ้น จนทำให้ต้องลุกขึ้นมาจัดการอะไรบางอย่าง โดย

- (1) ทำงานเชื่อมประสานกับคณะทำงานจังหวัดในการรวบรวมข้อมูลสถิติของการเกิดอุบัติเหตุ และการสูญเสียที่ต้องไป ทั้งในเชิงสถิติการเกิดอุบัติเหตุ และเรื่องราวความสูญเสียที่เกิดขึ้นกับทุกคนที่เกิดอุบัติเหตุและครอบครัวที่ต้องประสบปัญหา
- (2) การร่วมเข้าสอบสวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในท้องที่เพื่อนำประเด็นเหล่านั้นมาเป็นประเด็นสำคัญของการร่วมหาแนวทางการป้องกัน แก้ไขปัญหาที่อาจเกิดความสูญเสียต่อคนในพื้นที่อีก

2.4 การสร้างความต่อเนื่องในการทำงาน

การสร้างความต่อเนื่องของการทำงาน เช่นการประชุมติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงาน โดยมีกระบวนการทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ คือ

- (1) การประชุมติดตามการดำเนินงานตามวาระของอำเภอ ซึ่งนายอำเภอจะเป็นหัวโต๊ะหรือประธานในที่ประชุม ซึ่งจะต้องบรรจุวาระของการดำเนินงานเรื่องความปลอดภัยทางถนนเข้าเป็นหนึ่งในวาระในการพูดคุย ก็จะสามารถติดตามความคืบหน้าของการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง และเกิดความกระตือรือร้นในการดำเนินงานเนื่องจากจะต้องรายงานความคืบหน้าของการดำเนินงานในที่ประชุม
- (2) การประชุมในส่วนคณะทำงานที่เป็นกลุ่มก้อนในการขับเคลื่อนหลัก ซึ่งการดำเนินงานนี้เป็นในลักษณะของการประชุมที่ไม่เป็นทางการ แต่เป็นการติดตาม วางทิศทาง การดำเนินงาน และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนต่อไป

2.5 การบูรณาการกับประเด็นงานที่เกิดขึ้นในพื้นที่อยู่แล้ว

การขับเคลื่อนที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้น หลายพื้นที่ไม่ได้ขับเคลื่อนประเด็นในเรื่องการสร้างความปลอดภัยบนถนนเป็นประเด็นหลัก โดยเฉพาะในสถานการณ์เรื่องโรคระบาด แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่า การขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวจะไม่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นได้ สิ่งที่จะช่วยทำให้เกิดการขับเคลื่อนเรื่องนี้ได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นจริงคือการบูรณาการกับประเด็นงานในพื้นที่

นั่นหมายความว่าในการขับเคลื่อนงานนั้น จะต้องมีความยืดหยุ่นในการมองประเด็น เห็นถึงการปรับเปลี่ยนการขับเคลื่อนที่เกิดขึ้น ดังนั้นรูปแบบการทำงานจึงไม่จำเป็นต้องมีเพียงรูปแบบเดียว สามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับประเด็นอื่น ๆ ได้ เช่นการตั้งด่านตรวจโควิด ก็สามารถบูรณาการให้เป็นการตั้งด่านตรงที่มักเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง ซึ่งจะสามารถป้องกันได้ทั้งอุบัติเหตุ และโรคระบาด

ซึ่งการมองแบบบูรณาการนี้จะช่วยลดข้อจำกัดที่กลไกหลักยังไม่ได้ให้น้ำหนักในเรื่องความปลอดภัยทางถนนเป็นเรื่องหลัก ซึ่งการผนวกเนื้องานเข้ากับเนื้องานหลักที่แต่ละจังหวัดขับเคลื่อนอยู่แล้วก็จะช่วยทำให้การขับเคลื่อนเรื่องความปลอดภัยทางถนนสามารถ

เกิดขึ้นได้ทุกที่ และมีความต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ได้

2.6 การใช้เครื่องมือ 5 ขึ้นเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ และขับเคลื่อนงานในพื้นที่

เครื่องมือ 5 ขึ้นเป็นเครื่องมือที่ช่วยทำให้การสร้างความรู้ความตระหนักในเรื่องของการสร้างความปลอดภัยทางถนนเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และสร้างการมีส่วนร่วม และรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในการขับเคลื่อนงานให้เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ หรือชุมชน โดยการลงคืนข้อมูลชุมชน และพาคนในชุมชน หรือในแต่ละพื้นที่ได้ร่วมวิเคราะห์หาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ เพื่อให้สามารถค้นหาสาเหตุของปัญหาในแต่ละพื้นที่ และหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกทาง และสร้างวิถีของการสร้างความปลอดภัยได้อย่างยั่งยืน และบทเรียนที่ได้จากการนำเครื่องมือไปใช้ในแต่ละพื้นที่ พบว่า

(1) เครื่องมือที่มีศักยภาพต่อชุมชน

บทเรียนของการใช้เครื่องมือในพื้นที่จริง ทำให้พบว่า เครื่องมือที่พาให้คนในชุมชนมองเห็นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์เชิงลึก และใช้งานได้ง่ายจริงนั้น อาจไม่ใช่ทั้ง 5 เครื่องมือ เนื่องจากการลักษณะของเครื่องมือที่ต้องอาศัยกรอบคิดเชิงระบบ ซึ่งวิธีคิดเหล่านี้ไม่ได้เป็นพื้นฐานการขับเคลื่อนของชุมชนที่ถนัดกับการขับเคลื่อนจากประสบการณ์มากกว่า จึงทำให้การใช้เครื่องมือ ไม่สามารถพาไปให้เกิดการใช้ทั้ง 5 เครื่องมืออย่างมีประสิทธิภาพที่แท้จริง และเครื่องมือที่ช่วยปรับวิธีคิด วิธีมองปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และมีประสิทธิผล และต่อยอดการทำงานของชุมชนได้จริง มี 2 เครื่องมือ คือ

- สามเหลี่ยมกำหนดปัจจัยสุขภาพ เป็นเครื่องมือที่ชวนให้คนในพื้นที่หรือชุมชนได้มองปัญหา และมองเห็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องได้อย่างรอบด้าน พร้อมทั้งมองเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องที่เป็นเรื่องสำคัญที่กระทบกับคนในชุมชน และควรจัดการก่อน เป็นเครื่องมือที่ผู้ใช้จะต้องปรับภาษาให้เป็นภาษาง่าย เช่น อะไรที่เป็นปัญหาสำคัญที่สุด แรงกดดันที่สุดที่ควรทำก่อน ใครที่มาเกี่ยวข้องกับปัญหานี้บ้าง ก็จะช่วยให้ชุมชนสามารถตีกรอบปัญหาของตนเองให้แคบ และชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อจะวิเคราะห์ถึงราก ที่มาของปัญหาด้วยเครื่องมือต่อไป
- แผนภูมิต้นไม้ปัญหา เป็นเครื่องมือที่ชุมชนใช้มากที่สุด และเรียนรู้ เข้าใจ การมองปัญหาจากเครื่องมือนี้มากที่สุด เป็นเครื่องมือที่ชุมชนมีความคุ้นเคย และพาให้วิเคราะห์ลงลึกถึงตัวแปรหลักที่ส่งผลให้เกิดปัญหาขึ้น เป็นตัวแปรสำคัญต่อปัญหานั้น ซึ่งวิธีคิดที่ชุมชนได้จากแผนภูมิต้นไม้ปัญหาทำให้เกิดการ

วิเคราะห์อย่างจริงจัง และมองเลยไปถึงองค์ประกอบสำคัญของการ แก้ปัญหา
ที่แท้จริง สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด และส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนไปสู่การสร้าง
ความยั่งยืนของการสร้างความปลอดภัยทางถนนได้จริง

โดยการนำไปใช้นั้น อาจไม่จำเป็นต้องใช้แบบเรียงลำดับเครื่องมือ แต่จะต้องดูตาม
สถานการณ์ของบริบทว่าต้องการอะไร และเอาไปให้ชุมชนทำเพียงเครื่องมือเดียว
และในการดำเนินงานยังต้องการพี่เลี้ยงในการพาทำ เนื่องจากเครื่องมือมีความเป็น
วิชาการที่ยากแก่การทำความเข้าใจของคนในชุมชนหากไม่มีผู้ช่วยชี้ทิศทาง หรือให้
ข้อเสนอแนะเพื่อสร้างความเข้าใจในหลักการของเครื่องมือ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความ
เข้าใจ สามารถใช้เครื่องมือให้เกิดประสิทธิผล พร้อมทั้งนำแนวคิดของเครื่องมือเหล่านี้
ไปต่อยอดได้มากยิ่งขึ้น

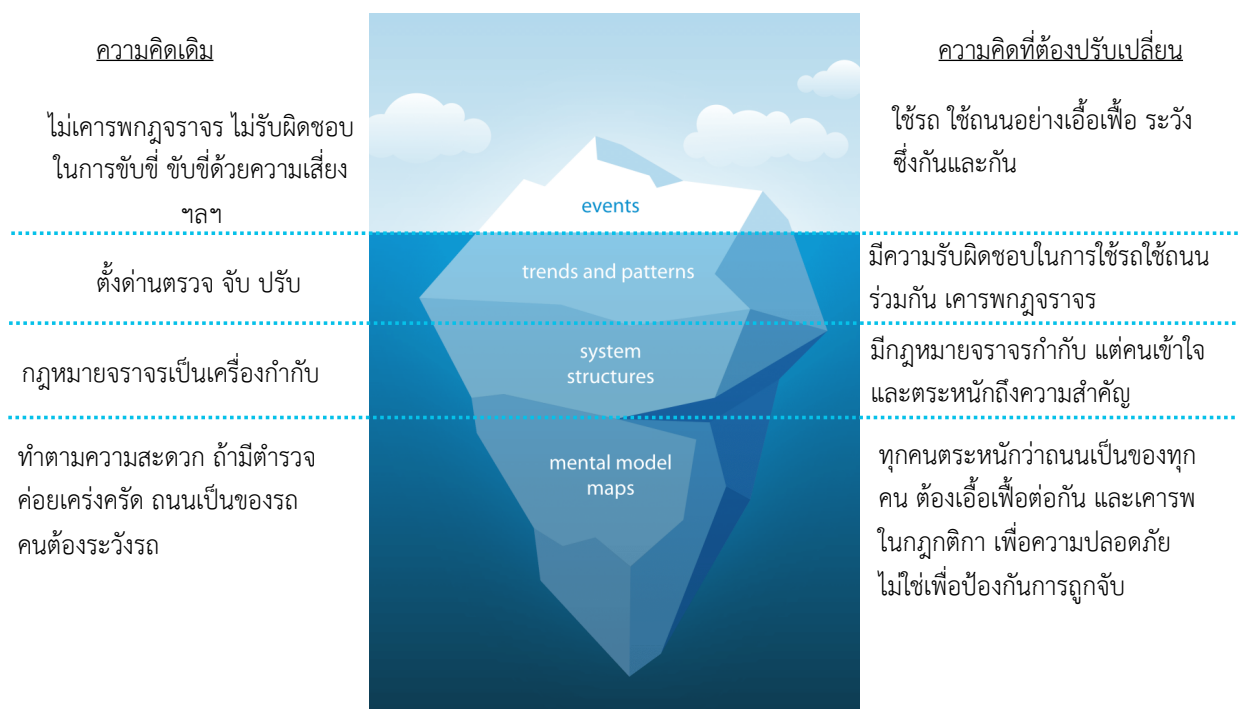
(2) ลักษณะการใช้เครื่องมือในพื้นที่ บทเรียนในการใช้เครื่องมือในพื้นที่ หรือชุมชนที่
คณะทำงานสะท้อนให้เห็นถึงการนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพที่แท้จริง คือ

1. ไม่ควรใช้เครื่องมือทั้ง 5 ชิ้นได้ในครั้งเดียว เนื่องจากเครื่องมือแต่ละเครื่องมือ
จะต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจ และวิเคราะห์อย่างมาก ดังนั้นจึงไม่
สามารถที่จะใช้ครั้งเดียวทุกเครื่องมือเลย และคนในชุมชนไม่คุ้นชินกับการ
ทำงานเรื่องการวิเคราะห์อย่างยาวนาน การใช้เวลาในการคิดที่ต่อเนื่องกัน
กลับทำให้ศักยภาพในการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้มาลดคุณภาพลง และชุมชนไม่
พร้อมที่จะคิดด้วย
2. ในการใช้เครื่องมือในการทำงานกับชุมชน อาจใช้เพียง 1-2 เครื่องมือ โดย
ส่วนใหญ่จะใช้เพียงเครื่องมือเดียว คือ แผนภูมิต้นไม้ปัญหาที่จะชวนวิเคราะห์
ลึกถึงรากของปัญหา และมีบางพื้นที่ที่ใช้เครื่องมือสามเหลี่ยมกำหนดปัจจัย
สุขภาพ เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น มองปัญหาให้เห็นปัจจัยที่
เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุม และจึงใช้แผนภูมิต้นไม้ปัญหาต่อ เพื่อวิเคราะห์ถึง
สาเหตุเชิงลึกของปัญหาที่ได้จากการมองสถานการณ์ และกำหนดสถานการณ์
ที่เป็นประเด็นหลักได้ ซึ่งถ้าทำ 2 เครื่องมือ จะช่วยให้ชุมชนมองเห็นปัญหาที่
เกิดขึ้นได้อย่างครอบคลุม และรอบด้านขึ้น

3 บทเรียนการขับเคลื่อนสู่ความยั่งยืน

การขับเคลื่อนความปลอดภัยทางถนนที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนใน 4 พื้นที่ เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนนั้น เกิดจากการทำงานของหลากหลายฝ่ายที่จะต้องเข้ามาร่วมขับเคลื่อน เนื่องจากการสร้างความปลอดภัยทางถนนนั้นเกี่ยวเนื่องกับ 3 ปัจจัยหลัก ทั้งในเรื่องสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้อง สภาพแวดล้อมทางสังคม ระบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และพฤติกรรมของคนในการสร้างความปลอดภัย ของการใช้ถนนร่วมกัน ซึ่งการทำงานสู่ความยั่งยืนจะต้องขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นการสร้างความยั่งยืนของการขับเคลื่อนงานได้จริง

หากนำเอาการคิดเชิงระบบในรูปแบบของ Iceberg Model มาวิเคราะห์เพื่อมองเห็นถึงรากของปัญหา ในเรื่องการสร้างความปลอดภัยทางถนนจะพบว่า

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในทุกวันนี้ ทั้งในเรื่องการขับขี่ ใช้ถนนอย่างไม่รับผิดชอบ ไม่เคารพกติกาหรือกฎจราจรนั้น มาจากรากทางความคิดที่ลึกที่สุดของผู้คนในสังคม หรือ Mental Model ที่ไม่เห็นความสำคัญของการสร้างความปลอดภัยทางถนน ทำตามความสะดวกของตนเอง และมีวิธีคิดที่ว่า ถนนเป็นของรถเท่านั้น คนที่เข้ามาใช้ถนนจะต้องเป็นผู้ระวังรถ ด้วยวิธีคิดของคนในสังคมเช่นนี้ จึงทำให้โครงสร้างทางสังคมที่อยู่ร่วมกันจึงต้องใช้กฎจราจรมาเป็นเครื่องมือในการกำกับให้คนในสังคมมีพฤติกรรมที่เอื้อต่อการสร้างความปลอดภัย และรูปแบบที่ใช้ในการกำกับให้เกิดพฤติกรรมนั้นก็คือ การใช้กฎหมายบังคับ ตั้งด่านเพื่อตรวจจับ แต่ไม่ได้มาจากวิธีคิดที่เกิดความตระหนักในเรื่องนี้อย่างแท้จริง

ความยากในเรื่องความยั่งยืนคือ การเปลี่ยนวิธีคิด (Mental Model) ของคนในสังคม ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำ
งานได้ยาก เนื่องจากจะต้องเปลี่ยนมุมมองต่อการสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง ไม่ใช่การทำ
เพื่อไม่ถูกลงโทษ แต่ต้องทำเพราะเห็นความสำคัญของเรื่องนี้จริง ๆ มองเห็นว่าเรื่องนี้จะช่วยสร้างความมั่นคง
ในชีวิต ไม่ต้องเกิดการสูญเสีย เพียงเพราะแต่ละคนมีจิตสำนึกต่อการใช้ถนนอย่างเท่าเทียม และรับผิดชอบ
ต่อชีวิตคนอื่นที่ใช้ถนนร่วมกันด้วย ซึ่งจะส่งผลต่อโครงสร้างของสังคมที่มีกฎหมายจราจร แต่คนมีความเข้าใจ
และพร้อมปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ที่จะมีรูปแบบของการใช้รถใช้ถนนอย่างรับผิดชอบ จนเกิดเป็นวิถีของ
การใช้รถใช้ถนนอย่างเอื้อเฟื้อต่อกัน

ดังนั้นเมื่อการขับเคลื่อนสู่ความยั่งยืนจะต้องทำงานกับ Mental Model ของคนในสังคม การขับเคลื่อน
จึงไม่ใช่เพียงการดำเนินการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมีการ
ทำงานในหลายส่วนที่ขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม และการสร้างการเรียนรู้ให้
เกิดการเปลี่ยนวิธีคิด มุมมอง ความเชื่อ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะติดตามมา ดังนั้นในบทบาทการ
ขับเคลื่อนภาพรวมที่จะช่วยสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ลึกถึงระดับวิธีคิด ความเชื่อ จึงจะต้องประกอบด้วย

3.1 การขับเคลื่อนด้วยกลยุทธ์

การขับเคลื่อนเพื่อสร้างความยั่งยืนในครั้งนี้ เป็นการขับเคลื่อนที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไป
ยังวิธีคิด ทักษะ และความเชื่อของคนในสังคม พร้อมกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ
ใช้ถนนอย่างปลอดภัย การขับเคลื่อนในครั้งนี้จึงไม่ใช่การจัดทำโครงการ และทำตามกรอบการดำเนิน
โครงการเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องดำเนินการทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการเรียนรู้ และการ
เปลี่ยนแปลง ดังนั้นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการขับเคลื่อนเชิงกลยุทธ์ในพื้นที่ได้คือ

● การมองหาทั้งกระดานก่อนการขับเคลื่อน

การมองให้เห็นว่าผู้เล่นในการขับเคลื่อนของเรามีใครบ้าง และแต่ละคนมีบทบาทอย่างไร
และใครที่เป็นผู้มีอิทธิพลในการขับเคลื่อนให้เกิดผลได้ดีที่สุด เช่น ผู้ว่าราชการ ในการ
ขับเคลื่อนระดับจังหวัด ซึ่งอาจจะต้องทำงานในการขงประเด็นของการขับเคลื่อนอย่าง
ต่อเนื่อง และมีความถนัดในการทำงานที่เหมาะสม หรือกลไกการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ ควร
จะเป็นใครที่เข้ามาเกี่ยวข้องบ้าง ซึ่งการมองเช่นนี้จะช่วยทำให้การทำงานขับเคลื่อนเกิดผล
สัมฤทธิ์ได้มากยิ่งขึ้น

● ใช้กลไกที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อน

การมองเห็นข้อต่อในการขับเคลื่อนงานที่มีอยู่ เช่น การขับเคลื่อนที่เชื่อมกับงาน
คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ หรือ พชอ. ซึ่งมีบทบาทในการทำงานเรื่อง

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่อยู่แล้ว การดำเนินงานในบางเรื่องจึงไม่จำเป็นต้องตั้งต้นใหม่ แต่ใช้กลไกเหล่านี้ในพื้นที่ โดยเชื่อมประเด็นที่เกี่ยวข้อง และขับเคลื่อนร่วมกัน ซึ่งจะทำให้การขับเคลื่อนมีพลังมากยิ่งขึ้น

- **พื้นที่ยุทธศาสตร์ช่วยต่อยอดย้ำความสำคัญของประเด็น**

การมียุทธศาสตร์ในการเลือกพื้นที่เป็นการทำงานเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่ง จากบทเรียนทั้งของจังหวัดสระแก้ว และนครสวรรค์ ทำให้พบว่าการเลือกพื้นที่ในการขับเคลื่อนนี้ ไม่สามารถทำงานแบบหว่านพื้นที่ และทุกพื้นที่ทำงานในรูปแบบเดียวกันได้ แต่จะต้องให้การทำงานบนพื้นที่นั้นเกิดความสำเร็จ มองเห็นรูปธรรมของการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน เพื่อเป็นต้นแบบการทำงาน สร้างความเชื่อมั่นกับพื้นที่อื่นอีกต่อไป ดังนั้นการเลือกพื้นที่ทำงานจะต้องมองหาพื้นที่ที่มีความเสี่ยง หรือมีการเกิดอุบัติเหตุมากพอสมควร เพื่อสร้างความตระหนักกับคนในพื้นที่ให้เกิดการใส่ใจในประเด็นนี้ได้ง่ายขึ้น และพร้อมที่จะลุกขึ้นมาวิเคราะห์สาเหตุ หาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมกับตนเอง และสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นได้จริง ซึ่งจะเป็นทิศทางที่สามารถนำไปสู่การสร้างคามยั่งยืนในอนาคตได้

3.2 กลไกที่จะทำให้สำเร็จ

คณะทำงานทุกระดับถือเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้เกิดความสำเร็จได้ ดังนั้นในการที่จะทำให้กลไกเหล่านี้ขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ สร้างความยั่งยืนของการเปลี่ยนแปลงวิธีคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมได้ก็คือ

- **รูปแบบ การก่อรูปของกลไกที่นำไปสู่ความสำเร็จ**

แม้ว่าการก่อรูปของกลไกที่มี โดยเฉพาะกลไกในระดับจังหวัดจะเป็นกลไกที่มาตามโครงสร้าง แต่ในการก่อรูปของคณะทำงานจังหวัดที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จพบว่า

- การมีองค์ประกอบของผู้ขับเคลื่อนหลักเป็นผู้ที่มาจากหน่วยงานสาธารณสุข เนื่องจากข้อได้เปรียบจากธรรมชาติงาน 2 เรื่องของสาธารณสุขที่ทำให้การขับเคลื่อนในจังหวัดมีพลัง คือ (1) การอยู่ใกล้ชิดกับปัญหา ธรรมชาติการทำงานของสาธารณสุขที่จะต้องอยู่กับการเผชิญกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ มองเห็นความสูญเสียที่เกิดขึ้น และงานที่ต้องสัมพันธ์ทั้งกับคนเจ็บและญาติผู้สูญเสีย ทำให้มีความปรารถนาที่อยากจะลดจำนวนอุบัติเหตุ และมองว่าการทำงานป้องกันเป็นการช่วยทำให้ผ่อนแรง เนื่องานที่ต้องรับมือหนักจนเกินไป เป็นเหตุให้มีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนเรื่องนี้อย่างจริงจัง (2) เป็น

หน่วยงานที่คุ้นชินกับเครื่องมือต่าง ๆ ทำให้มีฐานในการทำความเข้าใจเครื่องมือ 5 ชิ้น และสามารถนำไปถ่ายทอด ขับเคลื่อนให้พื้นที่ใช้งานต่อได้

- นอกจากการใช้กลไกเดิมที่มี โดยให้กลุ่มเจ้าหน้าที่จากสาธารณสุขเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มแกนที่ร่วมขับเคลื่อนหลักแล้ว ในบางพื้นที่ การก่อรูปของการขับเคลื่อนอาจจะเกิดขึ้นจากกลุ่มคนภายนอกที่มีพลัง ต้องการขับเคลื่อนเรื่องนี้อย่างจริงจัง เข้ามาเป็นคณะทำงานในการขับเคลื่อน เชื่อมประสานกับหน่วยงานราชการอื่น ๆ ที่มีอยู่ในโครงสร้าง โดยจะต้องมีการบรรจุหน่วยงานดังกล่าวเข้าไปในโครงสร้าง เพื่อให้มีบทบาทในการขับเคลื่อนอย่างชัดเจน และมีการรับรอง ให้สามารถขับเคลื่อนได้โดยได้รับการรับรองด้วยโครงสร้างอย่างเป็นทางการที่ก่อตั้งขึ้น

นอกจากเรื่องการทำให้หน่วยงานดังกล่าวถูกบรรจุเข้าไปในโครงสร้างอย่างเป็นทางการแล้ว คุณสมบัติที่องค์กร หรือหน่วยงานที่จะเข้ามาเป็นผู้ประสานงานหลักได้จะต้องมีประกอบด้วย

- มีประสบการณ์ในการขับเคลื่อนการทำงานกับพื้นที่ในประเด็นอื่น ๆ จนเป็นที่ยอมรับ ซึ่งจะทำให้มั่นใจได้ว่าองค์กรดังกล่าวมีความเข้าใจบริบทของพื้นที่มากพอสมควร และมีความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้นำในชุมชนได้ดีพอสมควร และได้รับการยอมรับจากกลุ่มคนเหล่านั้น เพื่อที่จะประสานสร้างความเชื่อมั่นในการเรียนรู้เรื่องนี้ให้คนในชุมชนมองเห็นความสำคัญ และผลักดันสู่ความยั่งยืนได้
- มองเชิงยุทธศาสตร์เป็น เนื่องจากการขับเคลื่อนที่มาจากคนนอกนั้น เป็นการขับเคลื่อนที่จะต้องเชื่อมประสานสืบทอด และขับเคลื่อนเพื่อให้ผู้ที่อยู่ในโครงสร้าง มีบทบาทหน้าที่ได้เข้ามาขับเคลื่อนให้เกิดความสำเร็จ การเชื่อมประสาน ขับเคลื่อนจึงต้องวางยุทธศาสตร์การทำงานภายในได้เป็นอย่างดี มองเห็นมากในการขับเคลื่อนทุกระดับ และสามารถขับเคลื่อนได้อย่างดี
- เข้าใจมุมมองของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่จะต้องเห็นบทบาทของตนเองในการเป็นผู้กระตุ้น เอื้ออำนวยเพื่อให้เกิดความสนใจตระหนัก และรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของประเด็น พร้อมทั้งหาแนวทางการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และเป็นพี่เลี้ยงที่คอยให้การปรึกษา เสริมกำลังใจในระหว่างทาง
- มีความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานต่าง ๆ เนื่องจากการเป็นคนนอกเข้ามาขับเคลื่อนเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ มีการดำเนินการ

ความสัมพันธ์จึงต้องดีเพื่อที่จะได้รับความร่วมมือในการขับเคลื่อนนั้นอย่างเต็มพลัง และพร้อมจะขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายเดียวกันได้

- ที่มาไม่สำคัญเท่ายุทธศาสตร์การขับเคลื่อน

โดยส่วนใหญ่แล้ว คณะทำงานจะมาตามโครงสร้างของภาครัฐ คือ ตามระเบียบสำนักนายกในการจัดตั้ง สป.จังหวัด หรือ สป.อำเภอ ซึ่งมีบทบาทภารกิจในการดำเนินงานอยู่อย่างชัดเจน แต่การทำงานตามโครงสร้างนั้นไม่มีอะไรประกันความสำเร็จของการทำงานได้ ดังนั้นการขับเคลื่อนการทำงานจึงไม่ได้เน้นที่การมีอยู่ของคณะทำงานเท่ากับกระบวนการในการขับเคลื่อนเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความปลอดภัยในการใช้ถนน

การมองเป้าหมายให้ออก วางยุทธศาสตร์ของการขับเคลื่อนให้เป็นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อน เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน การขับเคลื่อนที่เกิดขึ้นจึงต้องมองเป้าหมายไปให้ถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ Mental Model ของคนในพื้นที่ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วย ในขณะเดียวกันก็จะต้องวางยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนให้เกิดการขับเคลื่อนทั้งระดับนโยบายของจังหวัด คือการทำงานกับผู้กุมนโยบายของจังหวัดให้สามารถนำเอาประเด็นเรื่องความปลอดภัยทางถนนเข้าไปเป็นแผนจังหวัด หรือ บูรณาการเข้ากับประเด็นขับเคลื่อนอื่น ๆ แต่จะต้องผลักดันให้เกิดการติดตามการดำเนินงานในวาระการประชุมของจังหวัดทุกเดือน และรวมถึงการขับเคลื่อนระดับนโยบายในอำเภอ ซึ่งมีรูปแบบของการวางยุทธศาสตร์ที่ไม่แตกต่างกันนัก ต่างเพียงจากผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นนายอำเภอ

ในขณะเดียวกันก็ต้องทำงานเชิงพื้นที่ให้สามารถขับเคลื่อนสร้างการเป็นเจ้าภาพ หรือเจ้าของประเด็นที่ต้องการขับเคลื่อน เพื่อให้พื้นที่เกิดความตระหนัก และขึ้นมาขับเคลื่อนจนเกิดเป็นการเปลี่ยนแปลงด้วยตนเอง และที่สำคัญคือ การทำงานกับข้อมูลในเรื่องการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นด้วย โดยจะต้องทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่สามารถเปรียบเทียบก่อน – หลัง ให้เห็นอย่างชัดเจน ซึ่งนั่นจะเป็นรูปธรรมของการเปลี่ยนแปลง และสามารถผลักดันสู่การเป็นต้นแบบของการสร้างความสำเร็จในการขับเคลื่อนที่เป็นแบบอย่างให้ชุมชนอื่นเชื่อมั่นว่าสามารถทำได้

- เป้าหมายเดียวกัน ไปด้วยกัน ไปได้ไกล

สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การขับเคลื่อนเกิดพลัง และมีการทำงานที่เกิดการเอื้อจากทุกฝ่ายให้ไปสู่ความสำเร็จได้ ก็คือ การที่คณะทำงานทุกคนจะต้องมองเห็นเป้าหมาย ทิศทางของการขับเคลื่อนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การทำงานตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายก็จะ

สอดคล้องกันดีเป็นอย่างดี โดยเป้าหมายที่มองเห็นร่วมกันคือ การสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้น โดยผลักดันให้คนในพื้นที่เกิดความเป็นเจ้าของประเด็นนี้ด้วยตนเอง การขับเคลื่อนจึงต้องสร้างการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา และหาทางแก้ไขด้วยตัวของเขาเอง โดยคณะทำงานเป็นเพียงผู้ประสาน จุดประเด็น สะท้อนข้อมูลที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการสอบสวนเชิงลึก โดยใช้ข้อมูล 3 ฐาน คือ จากสาธารณสุขในเรื่องความเจ็บป่วย ความสูญเสียที่เกิดขึ้น ข้อมูลจากตำรวจในเรื่องคดีสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ และข้อมูลจากบริษัทกลางในเรื่องมูลค่าการสูญเสียที่เกิด เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาเชิงลึก และหาแนวทางในการแก้ปัญหาร่วมกันของชุมชน

- Harmony ที่ดีช่วยให้ขับเคลื่อนได้นาน

การทำงานที่สอดคล้องกัน หนุนเสริมกัน โดยมองเห็นเป้าหมายเดียวกัน และมีความเป็นทีมที่พร้อมขับเคลื่อนร่วมกัน จะทำให้การทำงานสามารถเกิดความต่อเนื่องได้อย่างยาวนาน เช่นในการสอบสวนเชิงลึก ที่ฝ่ายที่เกี่ยวข้องพร้อมจะร่วมมือในการลงสอบพร้อมกัน จะสามารถได้ข้อมูลในทุกมิติที่สอดคล้องกันตามข้อมูลที่สืบค้นในบทบาทของแต่ละคน ข้อมูลที่เกิดขึ้นจึงมองเห็นประเด็นได้ครบทุกมิติ ง่ายต่อการสืบค้นหาสาเหตุที่แท้จริง และนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ถูกทิศทาง ตรงจุด และเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นการทำงานจึงต้องเกิดการประสาน นำเอาบทบาทภารกิจของแต่ละฝ่ายมาหนุนเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อเป้าหมายปลายทางคือ การสร้างความปลอดภัยทางถนนอย่างยั่งยืน

- เจอกันบ่อย = เต็มพลังให้เต็มเสมอ ๆ

การทำงานเป็นทีมที่ได้มีโอกาสพบเจอกันบ่อย ๆ ย่อมเป็นเวทีของการแลกเปลี่ยนปัญหาที่แต่ละคนได้พบเจอ ช่วยหาแนวทางการแก้ปัญหา พร้อมทั้งเป็นการเติมพลังใจในการทำงานระหว่างกัน ดังนั้นในการขับเคลื่อนร่วมกัน จึงต้องมีการเปิดวงพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ เช่น อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง นอกเหนือจากการลงพื้นที่สอบสวนเชิงลึกร่วมกัน

นอกจากนี้การได้พบปะ พูดคุยกันบ่อย ๆ ทั้งในรูปแบบทางการ เช่นการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง หรือการมีเวทีแลกเปลี่ยน พูดคุยนอกรอบ จะช่วยให้เกิดการทวนเป้าหมาย ทิศทางการทำงานระหว่างกัน เป็นการตอกย้ำเป้าหมายของการทำงานด้วย

3.3 ลักษณะของผู้ประสานที่ขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ

ผู้ประสานงานขับเคลื่อนที่นำไปสู่ความสำเร็จได้นั้น เป็นกุญแจสำคัญต่อการขับเคลื่อนนี้ โดยลักษณะของผู้ประสานงานที่จะช่วยให้การขับเคลื่อนไปได้อย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ จะต้องมีความสมบัติที่สำคัญดังนี้

- ชัดในเป้าหมาย ประสานสืบทอด มุ่งมั่นให้สำเร็จ

โดยบทบาทของผู้ประสานที่จะต้องเป็นผู้เชื่อมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดในการทำให้เกิดการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย และการทำงานในพื้นที่ จึงมีผลต่อการสร้างความเข้าใจในเป้าหมายต่อการขับเคลื่อนประเด็นที่เกิดขึ้น ดังนั้น ความชัดเจนในเป้าหมาย ทิศทางของการขับเคลื่อนงานสู่ความยั่งยืน จึงเป็นสิ่งที่ผู้ประสานงานจะต้องกุมให้มั่น เพื่อสร้างความเข้าใจกับบุคคลต่าง ๆ ดังกล่าว ให้เห็นในเป้าหมายเดียวกัน และสามารถขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน

และเนื่องจากการทำงานที่จะต้องประสาน เชื่อมโยงทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปพร้อมกัน ดังนั้น การเป็นนักประสานสืบทอดจึงเป็นอีกทักษะที่มีความสำคัญ เราจึงเห็นบุคลิกของการเข้าถึงคนทุกฝ่าย ทั้งระดับบริหาร เช่นผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หัวหน้าส่วนงานต่าง ๆ และระดับปฏิบัติการ เช่น รพ.สต. แกนนำชุมชน ดังนั้นพื้นที่สำคัญคือการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ขอบช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ สิ่งเหล่านี้จะสร้างให้เกิดบารมีที่ทำให้ผู้คนอยากจะร่วมงานด้วย

ขณะเดียวกันความมุ่งมั่นเป็นอีกหนึ่งคุณลักษณะที่สำคัญที่จะต้องมีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อน ที่ต้องมีการประสานส่วนงานต่าง ๆ มากมาย การจะทำให้ทุกหน่วยพร้อมร่วมมือ และมองเห็นเป้าหมายทิศทางเดียวกัน ย่อมจะต้องใช้พลังเป็นอย่างมาก ความมุ่งมั่นที่มีอยู่ในตัวจะทำให้สามารถก้าวข้ามปัญหา และอุปสรรคไปได้

- ทำให้ทุกคนมองเห็นเป้าหมายเดียวกันได้

อีกภารกิจหลักที่จะต้องอยู่ในตัวผู้ประสาน คือ การทำให้ทุกส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งคณะทำงานทุกระดับ ท้องถิ่น พื้นที่ มองเห็นความสำคัญของการขับเคลื่อนในเรื่องนี้ และขับเคลื่อนไปสู่ความยั่งยืนได้ ดังนั้นสิ่งที่ผู้ประสานงานหลักจะต้องดำเนินการคือ การสื่อสารถึงเป้าหมายของการขับเคลื่อนในทุกครั้ง ทุกที่ที่มีโอกาส

3.4 กระบวนการสู่ความสำเร็จในการสร้างความยั่งยืน

- ปลุกดันไม้ในใจคน ญญแจดอกใหญ่สู่ความยั่งยืน

กระบวนการแรกที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้น คือการสร้างความตระหนักในเรื่องนี้กับทุกฝ่าย ทั้งในฝั่งบริหาร เพื่อให้บรรจวาระนี้เข้าสู่นโยบายของจังหวัด เพื่อป้องกันความไม่แน่นอน ในการขับเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนตัวบุคคล และสิ่งที่ทำให้ผู้บริหารเห็นชอบในการขับเคลื่อนประเด็นดังกล่าว คือ การทำให้ทราบถึงสถานการณ์ของปัญหา ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และพร้อมกับการจัดอันดับความรุนแรงของสถานการณ์ในจังหวัดเมื่อเปรียบเทียบกับที่อื่น

ในส่วนของคณะทำงานก็เช่นกัน การสร้างความตระหนัก มีความสำคัญต่อความมุ่งมั่น ตั้งใจ และพร้อมให้ความร่วมมือตามบทบาทภารกิจของแต่ละหน่วยงานในการร่วมขับเคลื่อน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

และส่วนของพื้นที่ การสร้างความตระหนักจะทำให้การทำงานของพื้นที่นำไปสู่ความยั่งยืนของการแก้ปัญหา เนื่องจากความรู้สึกรู้สึกของการเป็นเจ้าของประเด็น และการแก้ปัญหาที่เหมาะสม เข้ากับบริบทของตนเอง และเป็นการลุกขึ้นมาแก้ปัญหาด้วยตนเอง ดังนั้นการตั้งกฎ กติกาใดก็ตาม เป็นการเห็นพ้องจากคนในชุมชนที่ยินดีจะยึดถือปฏิบัติ และมีการดูแล ติดตามกันเอง ซึ่งเมื่อมีความต่อเนื่องก็จะสามารถสร้างเป็นวิถีของคนในชุมชน ซึ่งจะเป็นความยั่งยืนอย่างที่สุด

- ข้อมูลที่ดีจะช่วยเปิดทางสู่หัวใจ

การจะสร้างความตระหนัก หรือปลุกดันไม้ในใจคนได้นั้น จะต้องมามีเครื่องมือช่วยในการเปิดหัวใจให้มองเห็นเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่มองข้ามไม่ได้ การทำงานกับข้อมูลเพื่อที่จะให้ข้อมูลนั้นเป็นเครื่องมือในการยอมรับความสำคัญ เกิดความตระหนัก และมาร่วมด้วยช่วยกันในการปรับเปลี่ยน ดูแล ให้เกิดความปลอดภัยทางถนน จึงต้องมีการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายของเครื่องมือที่จะส่งต่อ ว่าควรจะใช้ข้อมูลในรูปแบบใด

บทเรียนที่เกิดขึ้นมองเห็นว่า กลุ่มเป้าหมายมี 3 ระดับใหญ่ที่ต้องการข้อมูลไม่เหมือนกัน

- ผู้นำ ผู้กมนโยบาย เช่นผู้ว่าราชการ หรือนายอำเภอ ต้องการข้อมูลตัวเลขของ การเกิดสถิติที่ไม่เพียงบอกว่าพื้นที่ใดเกิดอุบัติเหตุเท่าไร แต่จะต้องจัดลำดับ

ของพื้นที่เปรียบเทียบกับพื้นที่อื่น เช่น จังหวัดอื่น ให้อย่างชัดเจนว่าต้องทำอะไรเพื่อเปลี่ยนแปลงสถานภาพที่ย่ำแย่ของจังหวัด หรือของอำเภอไป

- คณะทำงาน ข้อมูลที่ต้องการยังคงเป็นข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของตนเอง และมีข้อมูลเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานในเรื่องนั้นเพื่อดูว่าผลการดำเนินงานของตนเองนั้นต่ำกว่าเกณฑ์หรือไม่
- พื้นที่ ข้อมูลที่ต้องการเป็นข้อมูลเชิงสถิติอย่างง่าย ๆ ให้เห็นตัวเลขที่น่าตกใจชัด ๆ มีการเปรียบเทียบข้อมูลให้มองเห็นอย่างชัดเจน เข้าใจง่ายจะยิ่งดี และนอกจากนี้ยังต้องการข้อมูลเกี่ยวกับผลของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในเชิงเรื่องเล่าเพื่อกระตุ้น และตระหนักถึงความสำคัญในการใส่ใจกับการให้ความสำคัญเรื่องความปลอดภัยทางถนน

- **พากันวิเคราะห์ถึงรากก่อนจะก้าวต่อ**

การคืนข้อมูลให้กับชุมชนเป็นหัวใจในการสร้างความตระหนักรู้อย่างยิ่ง ดังนั้นข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการสอบสวนเชิงลึก จึงจำเป็นที่จะต้องคืนให้กับชุมชน แต่การคืนนั้นไม่ใช่เพียงแค่ต้องการให้รับรู้เพียงอย่างเดียว จะต้องชวนชุมชน หรือคนในพื้นที่ได้วิเคราะห์ถึงสาเหตุที่แท้จริง มองเห็นรากของปัญหาจริง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยมีแผนภูมิต้นไม้ปัญหา เป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์ การวิเคราะห์ถึงรากของปัญหาจะช่วยให้มองเห็นทิศทางการแก้ปัญหาที่ตรงจุดมากยิ่งขึ้น เกิดความยั่งยืนของการสร้างความปลอดภัยทางถนนมากขึ้น